

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת נח

מהדורת דרך החיים
לזכות
מרדכי וטובה ארמן

ולע"נ ברכה שמחה בת מרדכי צבי ע"ה

פרנס השבוע

להנצחות: 054-840-2855

מהדורת דרך החיים

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אליעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

058-324-5544	ביתר-A	058-328-5464	עזרת תורה	ירושלים
052-760-2289	ביתר-B	עזרת תורה	ספרים ווינקעל	ארזי הבירה 058-570-7758
055-678-6824	בני ברק	עלי הכהן 15	עיר העתיקה	בית וגן 052-763-2150
054-851-9014	ברכפלד	054-854-0851	צומת בר אילן	054-841-9231
054-853-0541	גבעת זאב	ספרי אור החיים	בר אילן 4	054-841-7272
052-763-4167	טלוסטון	052-266-9937	קריית משה	058-324-8175
052-447-4126	מודיעין	058-324-4112	רוממה-המ"ג	058-321-9933
08-974-3086	קריית ספר	052-764-3488	רחביה	054-851-9014
	<u>בית שמש</u>	02-586-0088	רמות	052-766-5331
02-995-1203	הקריה	058-718-5065	רמת אשכול	שער הספר
058-324-0374	רמב"ש א'	050-412-7721	רמת שלמה	סורוצקין 31
	רמב"ש ב'	<u>ערים אחרות</u>	אלעד 054-840-2444	סנהדריה 072-222-3383
052-767-4151	רמב"ש ג'			סנהדריה המורחבת 054-859-3064
054-842-7664	רמב"ש ג'			

לברורים והנצחות : 072-222-3383
או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

נהנים מהחוברות? הפיצם גם לאחרים!

100 עותקים - 50 ש"ח

הנצחת מדור שו"ת - 100 ש"ח

פרנס השבוע (כאלפיים חוברות!) - 1000 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדרים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT TORASAVIGDOR.ORG/DONATE (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 57

הדפסה - "בית הדפוס" 1155-210-077

**בשורה משמחת!
עכשיו בחנויות**

**בירורים אצל המפיץ בלבד:
קולמוס 072-244-1670**

שונים - כל מתכת והתהליך המיוחד לה - היו בעלות משמעות גדולה מאד לעולם. אדם זה, ממשפחתו של קין, הנחיל את הדבר הגדול הזה לעולם.

נעמה - אם הנעימות

והתורה ממשיכה באותו פסוק ואומרת: "וְאַחֹת תּוּבֵל קִין נְעִמָּה". בחז"ל כתבו על זה בדרך דרש, וכאן ננסה להסביר גם ע"פ הפשט. נעמה הייתה אשה נעימה, ואין לי ספק שאם התורה מנתה אותה כאן יחד עם שלושת אחיה הממציאים והמחדשים, שגם היא הייתה כזו. ולמרות שאינני יודע את הפרטים המדויקים כי התורה לא גילתה לנו אותם, אבל מסתבר שההמצאה שלה הייתה - הנעימות. הרבה פעמים לאדם יש לב טוב, הוא בעל חסד ורוצה להיטיב, אבל אבל אין לו את הנעימות שגורמת לאנשים לחבב אותו. נעמה לימדה את האנושות את דרכי הנעימות; נימוסים, הליכות, מידות טובות וכד'. והיא הייתה מפורסמת בעולם לא פחות מאחיה הממציאים הדגולים.

אם כן, יש לנו כאן משפחה שלמה של אנשים שהביאו תועליות עצומות לאנושות; משפחתו של קין נחשבה למשפחה הטובה, המעולה והמועילה ביותר בהיסטוריה. ואף שהיה לאדם עוד בן, שת, שכבר התחיל להוליד ילדים ולהקים משפחה, אנשים חשובו: "מה הוא כבר יכול להוסיף לעולם שבני קין עוד לא השיגו? מה יש לעולם ממנו, בני קין הם הממציאים והחכמים הגדולים". בני קין נחשבו למובילי ההתפתחות האנושית, ומשפחת שת לא נחשבה לכלום.

נוח מופיע בעולם

אחרי תקופה הופיע בעולם איש ושמו נח. ברור היה לכולם שהיו לנוח מעלות רבות: "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֵת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ". (בראשית ו, ט) הוא היה אדם טוב לב, ולא חסרו סיבות לחבב אותו. אבל אף אחד לא חשב לתת לו תהילה, פרסום או חשיבות כמו אלה שזכו להם בני תובל קין הגדולים. "אין לנו שום דבר נגד אנשים צדיקים", אמרו בני הדור, "אבל מה יש לנו ממנו? הוא לא מביא לנו תועלת וקידמה כמו משפחת קין. אין סיבה להחשיב אותו מדי".

אין כל ספק שנוח לא היה נחשב לאיש חשוב בעיני דורו, ואף אחד לא חשב שהוא אפילו ראוי להתחרות במשפחת קין, ביבל, יובל, תובל קין ואפילו נעמה. הם היו בוגי העולם, מנהיגי האנושות, ותהילתם הייתה בפי כולם כל היום. איך יכול נוח - עם כל צדקותו - להתחרות בהם? אם היינו מחפשים בעיתוני התקופה לא היינו מוצאים שום אזכור לנוח, אלא רק לאותם גאונים-ממציאים.

התורה מלמדת את האמת

אבל באה התורה הקדושה ומלמדת אותנו את האמת. היא הופכת את הקערה על פיה ואומרת שבני קין לא היו בוגי העולם, אלא מחריביה! לא נשאר מהם כלום. זהו משפט התורה, זהו דבר ה'!

אף אחד מצאצאי יבל, יובל או תובל קין לא שרד את המבול. בכל ההמצאות שלהם ובכל התועלת שהם הביאו, לא היה מספיק כדי להציל אותם. רק "נח מצא חן בעיני ה'". אותו

תורת אביגדור

פרשת נח

”מי מקיים את העולם?”

כשקוראים בפרשה על דור המבול שהוכחד, אנו מבינים שהם היו אנשים מושחתים שלא היתה להם זכות קיום. ”וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֱלֹקִים וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס” (בראשית ו' י"א). ולכן, ”וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה” (שם ז' כ"ג). כל צאצאיו של קין נמחו מעל פני האדמה; היום אין אף אחד מצאצאי קין בעולם. כולנו צאצאים של אחיו הצעיר, שת.

במבט לאחור, אנו מבינים שקין וצאצאיו היו ראויים לעונש הנורא של השמדה. אבל חשוב להבין גם כן שהאנשים שחיו באותה תקופה לא הבינו את הדברים כך כלל וכלל. כשאנו קוראים בתורה את פרשת דור המבול הכל נראה לנו פשוט וברור, אבל בעיני אנשי דור המבול התמונה היתה נראית שונה בתכלית, וכמו שנסביר.

”חדשות” דור המבול

בואו נדמיין שאנו חיים נדור שלפני המבול, ונטה אוזן למתרחש שם. נתאר לעצמנו שאנו קוראים את מה שהתורה מספרת לנו על הדור ההוא, בעיתונים של אותו הזמן.

התורה מספרת לנו על אחד מצאצאי קין שקראו לו למר, שאשתו עדה ילדה בן ושמו יבל. והתורה מספרת שאותו יבל הגיע להישגים היסטוריים: ”הוא הִיָּה אֲבִי יִשָּׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה” (שם ד' כ'). ”אבי” כאן הכוונה שהוא המציא את זה, הוא הביא לעולם את דרך החיים הזו, להיות נווד ולחיות באוהל ולגדל מקנה.

ואנו צריכים להבין את גודל החשיבות ההיסטורית של המצאה זו. במשך אלפי שנים לאחר מכן רוב אוכלוסיית העולם לא חיו בערים, אורח החיים של יבל היה מנת חלקם של רוב האנושות. היו אף מקומות שכל האוכלוסייה שלהם חיה כך, אומות ענקיות. ואמנם אנו רואים זאת כאורח חיים פרימיטיבי ונחות, אבל בזמנו זו הייתה דווקא התקדמות משמעותית. כי עד אז היו בני האדם חיים במקומות הנוחים ביותר שמצאו במערה; כמו שעד היום יש בצפון אפריקה שבטים שלמים שחיים כך. יש להם רדיו

וטלפונים, הם לא פראים. אבל הם חיים במערות ואינם מוכנים לצאת משם, זה לא עולה כסף. גם נוח להם שם מאד, קריר בקיץ וחמים בחורף.

אבל יבל הבין שאם חיים במערה אי אפשר להצליח מאד בגידול מקנה, כי כשנגמר המרעה באזור המערה אין למקנה מה לאכול יותר, והם חייבים לעבור למקום אחר. אבל את המערה אי אפשר לקחת איתך, אתה "תקוע" במקום. ולכן עד שהגיע יבל בני האדם לא גידלו יותר מכמה בהמות ספורות.

מקוריות וגאונות

ואז הגיע יבל, הממציא הגדול, והמציא כמה המצאות ושיטות שפתחו פתח לצורות חיים ותרבות חדשים לגמרי. קודם כל הוא המציא בית נייד - אוהל שאפשר לקפל ולקחת ממקום למקום בקלות. לנו זה נראה דבר פשוט ולא מיוחד כלל, אבל צריך להבין שכל דבר לפני שהוא נמצא בעולם צריך להיות גאון בשביל לחשוב עליו ולהמציא אותו.

היה זה צעד עצום בתולדות האנושות, עם משמעויות גדולות הרבה יותר מהמצאת הטלפון והרדיו. האוהל היה תגלית משנה-היסטוריה. עידן חדש בא לעולם בזכותו. שוכני המערות יכלו מעכשיו לעזוב את מערותיהם ולהתחיל להתפרנס בשפע כנוודים. ברגע שאתה יכול לנדוד ממקום למקום, אתה יכול לנצל את המתנה העצומה של ה' - העשב. לא צריך לעשות כלום, העשב צומח מעצמו בכמויות אינסופיות, וכך אפשר לגדל עדרים גדולים של מקנה.

פרה אחת היא כמו מעדניה שלמה על פרסות. יש בה חמישים סוגים שונים של בשר: כבד וריאות, אחוריים וחזה, ועוד ועוד. בחלון ראווה של קצבייה אפשר לראות את החלקים השונים מסודרים כל אחד לעצמו, חמישים סוגים שונים של בשר!

מועילים לאנושות

עם השימוש בהמצאותיו החדשות של יבל, איכות החיים השתפרה. אנשים היו עשירים יותר, היה להם יותר מזון מאי פעם. כולם היו מלאים בשירות ותשבחות ליבל הגדול, שהביא תועלת עצומה שכזו לכל האנושות. הוא היה מחשובי הדור! לא עלה על דעתו של אף אחד שהוא "אביהם הרוחני" של אלה שהביאו את המבול לעולם במעשיהם הרעים.

והוא לא היה רק "אבי יושב אוהל", אלא גם "אבי מקנה". דהיינו, הוא השקיע שנים בלימוד החכמה של גידול מקנה, איך לגדל עדרים של בהמות איכותיות ושמנות. והוא לא רשם פטנט על תגליותיו, אלא חלק אותם עם כל העולם כדי שכולם ייהנו מהן. תרומותיו הגדולות לאנושות הגדילו את שמו בעולם, וקנו לו מעמד של אחד מגדולי דורו, אחד האנשים החשובים ביותר בעולם. העיתונים תיארו אותו כגאון שמציע את העולם קדימה.

מתנת הנגינה

והנה ליבל היה אח ושמו יובל. יובל הביא שמחה לעולם: ו"שם אחיו יובל הוא הָיָה אָבִי כָּל תַּפְּשׁ כְּנֹר וְעֹגֵב" (שם). הכינור הוא כלי מיתר, והעוגב הוא סוג של חליל - כלי נשיפה;

רוב כלי הנגינה נכללים באלו. ויובל השקיע שנים בחקר המדע הזה של יצירת צלילים. הוא חקר איך בעלי חיים מפיקים צלילים, והוא חשב "אולי גם אנו יכולים לעשות כך".

לצרצר יש מעין "כינור" על כנפיו; הוא משפשף אותן זו בזו והרטט של ה"מיתרים" האלו יוצר את הצרצור המוכר. כך גם החגב, משפשף את רגליו האחוריות אלו באלו כדי להפיק צליל. יובל השתמש באותה טכניקה כדי להפיק צלילים מכינור. הוא חקר גם איך בעלי חיים אחרים מפיקים צלילים שונים ממיתרי הקול שלהם, והשתמש בידע הזה כדי ליצור עוגב ועוד כלי נגינה.

ועכשיו העולם קיבל את השמחה והעונג של נגינה. תארו לעצמכם שאין את המושג "מוזיקה" בעולם, ואז מגיע מישהו והעניק את המתנה של מוזיקה לעולם. כמובן שהיינו מודים לו ומשבחים אותו מאד מאד! כן, גם אנחנו שומרי התורה.

המוזיקה המודרנית

בימינו "התברכנו" בשפע של מוזיקה. יש לנו מידי הרבה ממנה. משתמשים בה לכל מיני דברים לא טובים, אנו "טובעים" במוזיקה. אבל בזמנם, כשאנשים שמעו את הצלילים המוזיקליים הראשונים בעולם, הם היו צרי לנפשות ושמחה ללבבות.

הכוזרי (מאמר ב, סה) אומר שבעבר הנגינה הייתה כלי שרת לעבודת ה', אבל היום היא נפלה לידיהם של עבדים ומשרתות. היום אנשים נהנים מהנגינה של העבדים האלה; אפשר להתרגל ליהנות מכל דבר. אם אומרים מספיק פעמים "פשוש, איזה יופי!" כשילד מכה במקל על מכסה פח האשפה, משתכנעים שבאמת זה יפה. משקאות חריפים, למשל. אף אחד לא אוהב אותם בהתחלה, בקושי מצליחים לבלוע את ה"לחיים" המתבקש בשמחות. אבל עם הזמן אנו "מחנכים" את עצמנו שזה באמת טעים ואף מיוחד, וכך אנשים מתחילים ליהנות מהם ואף לשלם עליהם טבין ותקילין.

אבל במקורה הנגינה היא דבר נעלה ואצילי.

ברכת הברזל

והיה ללמך עוד בן שלישי, תובל קין, שגם הוא המציא וחדש דבר שלא היה קיים עד ימיו: "לְטֹשׁ כָּל חַרֵּשׁ נְחֹשֶׁת וּבְרָזָל". מתכות כמעט לא נמצאים בטבע בעצמם, הן כמעט תמיד מעורבות במינרלים. ללמוד איך להוציא אותם מן האדמה ולטהר אותם עד שיהיו ראויים לשימוש היה הישג עצום. תובל קין היה האדם שעשה זאת לראשונה, הוא הראה לאנושות איך להשיג, ואח"כ להשתמש, במתכות כמו נחושת וברזל.

המתכת היא ברכה גדולה לעולם. בודאי שהיא יכולה לשמש כקללה גדולה, ליצירת כלי מלחמה וכד'. אבל אין ספק שהקב"ה שם בשכבה החיצונית של כדור הארץ כמיות גדולות של מתכת כדי שנוכל לעשות בהם שימוש. והתגליות של תובל קין, שאפשר להתיר את המתכת ולהוסיף להם כל מיני חומרים כדי להפוך אותה לראויה לשימושים

אדם שלא נחשב בעיני דורו לכלום, היה היחיד שה' מצא לנכון להצילו מהמבול. הצדיק הוא זה שהציל את העולם.

הצדיק מציל את העולם

אתם יודעים, התיבה הייתה גדולה מאד מאד. בניית מבנה שכזה ארכה שנים רבות. חלק ניכר מחייו של נוח הוקדשו לבניית התיבה שהצילה את העולם.

והנה ברור שהקב"ה יכול היה לסדר את הצלתם באופן קל הרבה יותר. הוא היה יכול פשוט להשמיד את כל מי שצריך להיות מושמד, ולשמור על מי שלא, כמו שעשה במכת בכורות. ודבר זה אומר דרשני, מדוע ציווה ה' שנח יבנה ספינה ענקית ויאסוף אליה מכל מיני החיים בעולם?

רש"י (ו, י"ד) כותב שזה כדי לתת הזדמנות לבני דורו לחזור בתשובה. אבל יש בזה גם לימוד לדורות הבאים. זה נועד ללמד אותנו לקח גדול וחשוב. להכריז קבל עולם ומלואו את העיקר הגדול שהעולם מתקיים בזכות הצדיק, או הצדיקים. נח היה זה שהציל את העולם כולו, הוא היה האדם שהבטיח את קיום האנושות. כולנו קיימים כאן היום רק בזכותו של נח, כולנו זרעו של נח.

זו הסיבה שכל האנושות, וגם כל בעלי החיים ניצלו באמצעות תיבת נח, כדי שנבין שקיומו המחודש של העולם בא בזכותו של נח. כשרואים ציפור מעופפת בשמיים, או חתול מטייל ברחוב - אנו יודעים שהם קיימים בזכותו של נח. אל תבזבזו את ההזדמנות הזו, כשרואים בעלי חיים - זו תזכורת כמה הצדיקים חשובים בעיני הקב"ה, שכל הבריאה מתקיימת בזכותם.

ולא רק בעלי החיים, אנחנו עצמנו חיים רק בזכות צדקותו של נח. כל אדם שמתהלך בעולם הוא עדות חיה לכך שהאיש ש"התהלך את האלוקים" הוא סיבת כל קיום העולם. נח תרם את התרומה הגדולה ביותר שאפשר לתרום לעולם, את הצדקות.

זהו הנושא שלנו להיום, שהתרומה הגדולה ביותר שאפשר לתרום לעולם היא חי צדקות ועבודת ה'. כך ה' רוצה שנלמד את ההיסטוריה, לא רק את זו העתיקה אלא גם את ההיסטוריה שנעשית עכשיו. אלה שעובדים את ה', הם אלה שמצילים את כל העולם ומקיימים אותו.

הרבנים מגינים על העיר

זה מה שהגמרא בב"ב (ז:): מלמדת אותנו. מסופר שם על נשיא שרצה לבנות חומה ומגדל כדי להגן על עירו, ולצורך כך הוא הטיל מס על כל תושבי העיר. אמר לו ריש לקיש, "רבנן לא צריכי נטירותא". פירוש הדבר הוא שחכמי התורה מגינים על העיר בעצם

נוכחותם כל העת. וכך נקבע להלכה, תלמידי חכמים פטורים ממסים לצורך הגנה, כי זכויותיהם הן בעצמן ההגנה הטובה ביותר.

בל נטעה, בודאי שצריך לשכור אנשים שישמרו על העיר, וצריך לנעול את הדלתות בלילה. צריך לחיות לפי חוקי הטבע, זהו רצון ה'. צריך להקים חומות וצבא. לדוד המלך היה צבא איכותי, והוא עצמו היה לוחם גדול ויצא איתם לשדה הקרב חמוש לא רק בספר תהלים, אלא גם בחרב וחינית כדי להרוג בהם את האויבים.

אבל בכל זאת התורה אומרת "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם", כי הקב"ה מתחשב בהם ובמעשיהם בהנהגתו את העולם. תלמידי החכמים והצדיקים הם הנקראים "נטורי קרתא" (ירושלמי חגיגה א' ז') - שומרי העיר.

היכי דמי אפיקורס?

ידועים דברי הגמ' בסנהדרין (צט:): "היכי דמי אפיקורס? דאמרי מאי אהנו לן רבנן, לדידהו קרו לדידהו תנו". אפיקורס הוא לא רק מי שכופר ביסודות האמונה, אלא גם מי שלא רואה את המציאות בעולם כפי שהתורה מראה לנו.

מדובר כאן באנשים שלא כופרים בעצם המעלה של לימוד התורה, הם לא רואים את הלימוד כבזבוז זמן. הם מבינים שלימוד התורה מביא תועלת עצומה לאדם. הם רק חושבים שהתועלת היא רק לאדם שלומד, והם שואלים "מה יש לשאר העולם מזה שהם לומדים"? ועל זה הם כבר נקראים אפיקורסים.

זכורני כשלמדתי בישיבה באירופה, הרבה יהודים היו מבזים את בחורי הישיבות, גם בפומבי ובגלוי. "בחור ישיבה" היה מושא של לעג וקלס בעיני יהודים רבים, לצערי הרב. היו מכנים אותנו בכינויי גנאי רבים, ואחד החביבים עליהם היה "פרזיטים", טפילים. הם היו אפיקורסים, בעיניהם מי שלא מייצר תועלת חומרית לא שווה כלום.

"מאי אהנו לן רבנן" זו שאלה שנשאלת ע"י אנשים רבים מאד. גם אלה שלא שואלים אותה בפניהם, עלולים לחשוב אותה בליבם. הם חושבים, "נכון שיש אנשים שחיים חיי עוני ומחסור בשביל ללמוד תורה, חיים בדירות צפופות ונושאים משא של חובות בגלל שהם רק לומדים כל היום. כל הכבוד להם, יפה מאד. אני גם שמח בשבילם, אבל מה יוצא

לי מזה?" זה מה שחושבים האנשים הטובים, שאולי אפילו תומכים בהם בתור צדקה. אבל הם לא מבינים שהעולם כולו מקבל מהם תועלת.

זכות הצדיקים

וזו טעות גדולה, והשחתה בנפש. הצדיק מביא תועלת עצומה לכל הדור. הגמ' בתענית (כד): מספרת שיצאה בת קול וגילתה לעולם שכל העולם אינו ניזון אלא בזכות ר' חנינא בן דוסא. מי יודע כמה ארוחות אכלנו בזכות הצדיקים? מי יודע כמה פעמים סגרת עסק טוב, או מצאת משרה טובה, בזכות הצדיקים? מי יודע כמה אסונות נמנעו בזכותם? מי יודע כמה פעמים אתה עצמך ניצלת ממחלות ושאר מרעין בישיין רק בזכות הצדיקים שמצאו חן בעיני ה'? חלק חשוב בעבודת ה' היא להגדיל את אהבתנו והערכתנו לצדיקים. כך כותב רש"י בפסוק הראשון בפרשתנו, "אלה תולדות נח נח איש צדיק - הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר (משלי י ז) זכר צדיק לברכה". כשמזכירים צדיק אמורים לדבר בשבחו כדי שנאהב ונחשיב אותו. וכן כתב רבנו יונה בשערי תשובה (ש"ג קמ"ז) "יש בכבוד החכמים והישרים תועלות גדולות, ובכבוד הכסילים והרשעים - מכשולים רבים ועצומים, כי בהתהדר החכמים ובתתם עליונים, דבריהם נשמעים, וילוו עליהם העם כולו וידמו למועצותם. והשנית - בראות בני אדם את כל כבודם ילמדו לקח לנחול כבוד ותרבה הדעת וכו'. והשלישית - רבים מישני לבבות יעוררו משנתם בראותם הדר כבוד התורה, ויכירו מעלתה, ויבא חשקה בלבבם, ויהיה עסקם בה לשם יתעלה ולעובדו בלבב שלם".

עלינו ללכת בדרכי הקב"ה ולחשוב בצורה תורנית, ואם כתוב "ונח מצא חן בעיני ה'" עד כדי כך שראוי היה להציל את העולם בזכותו, עלינו לחשוב כך גם אנחנו. גם אם לא חשבנו כך עד היום, הגיע הזמן להתחיל. זו הסיבה שהתורה מספרת לנו על מעלתם של צדיקים, לקיים "זכר צדיק לברכה" כדי שנלמד מהם ונלך בעקבותיהם.

החן של בחורי ישיבה

בלכתנו ברחובות בשכונה חרדית, עלינו לחשוב שאולי כאן, בבתים האלה, יושבים אנשים שבזכותם העולם קיים. בודאי שיש הרבה צדיקים בכל שכונה חרדית, הרבה אנשים ונשים שמוצאים חן בעיני ה'.

מי שאינו יודע מהי תורה וחשיבותה מסתכל על בחורי הישיבות ורואה צעירים רכונים על טקסטיל עתיקים, מתדיינים על פרטי פרטים של חוקים שבעיניו אינם רלוונטיים. הסטודנט באוניברסיטה, לעומת זאת, הוא עושה טוב, הם חושבים. הוא יהיה רופא או מהנדס, ירפא מחלות ויבנה גשרים! אולי הוא יהיה יבל החדש, או יובל או טובל קיין! זהו אדם טוב ומועיל לאנושות!

בל אנחנו יודעים ש"נח מצא חן בעיני ה'", לא יבל ויובל המדענים והממציאים. ולשם כך נדרשים התבוננות והשקעת מחשבה, כדי לקנות בליבנו את אהבת הצדיקים ולהעריך באמת את תרומתם לנו ולעולם כולו.

לקח התיבה

זהו הלקח שעלינו ללמוד מסיפור המבול, ודרך ההצלה של האדם וכל מיני בעלי החיים, בתיבת נח. אלה שמוצאים חן בעיני ה' הם האנשים שמקיימים את העולם, ואם יש בעולם איזו טובה או הרווחה - הרי הם קיימים רק בזכות הצדיקים.

"ונח מצא חן בעיני ה'", ויהי רצון שגם אנו נמצא חן בעיניו תמיד.

שבת שלום ומבורך

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

עד כמה אנו מחויבים לציית לדברי גדולי ישראל?

תשובה:

קודם כל צריך להגדיר מי נקרא "גדול". אינני מוסמך להגיד מיהו גדול, אבל את זה אגיד: אם כל ראשי הישיבות יסכימו על מישהו שהוא גדול, אפשר לסמוך על זה, פחות או יותר.

ולשאלה כמה צריך לסמוך עליהם, התשובה היא שדעת תורה היא דבר ה'!

אינני אומר זאת סתם. בתורה ישנם כל מיני חכמה, עצות ותחבולות לניסיונות מסוגים שונים. פשוט כי מגיד שיעור המצטיין באמירת שיעורים במסכתות בסדר נזיקין ונשים עדיין אינו נחשב גדול. גדול הנא זה שיודע את כל התורה. הוא יודע ממסכת ברכות עד נדה ועוקצין, מסכת אבות, בקי בכל ספרי התנ"ך, וגם במדרשי חז"ל כפרקי דרבי אליעזר ואבות דרבי נתן. אין ספק שאי אפשר להיות גדול בלי לדעת את כל אלה. מי שלמד כל אלה יש לו כל כך הרבה נסיון שאי אפשר לאדם רגיל להשיג אותו אף אילו היה חי אלף שנה, ונסיון הוא חכמה, זה רעיון פשוט. דעת תורה היא תמצית הניסיונות של כל התקופות וכל הדורות, בנוסף לסייעתא דשמיא מיוחדת. ומי שמסרב לשמוע לדעת תורה, וכוונתי לדעת תורה אמיתית, הוא טועה טעות יסודית.

פעם קראתי בעיתון באידיש בו שאל הכתב "איה דעת תורה?" הוא חיפש במילון הלכתי ולא מצא את המונח "דעת תורה". הכתב הזה טעה טעות יסודית, כי דעת תורה אין ספק עליה. בגמרא (תענית כב:) מובאת קושיה: יאשיהו מלך צדיק היה, מפני מה נענש? והתירוץ: "מפני שהיה לו להימלך בירמיהו ולא נמלך". מלך מסכן זה היה צדיק והוא יצא למלחמה ונהרג שם. למה? כי הוא לא התייעץ עם ירמיהו.

נמצא איפוא שכאשר היו נביאים, אנשים היו צריכים לבקש מהם עצה. לא זו בלבד שמה שהוא אומר לך אתה חייב לקבל, אתה צריך לחפש את עצתו. אם אדם באמת גדול בתורה עלינו לחפש את עצותיו וזה רק הגיון בריא לומר שאם נעשה כך, ובזאת אנו מבקשים לדעת מה ה' דורש מאיתנו, ודאי יתן לנו סיעתא דשמיא להצליח בכל מעשינו.

מדור זה נתרם לע"נ:

להנצחות 054-840-2855